UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium, à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum

Erbermann, Veit

Herbipoli, 1661

Cap. V. De discrimine Legis & Evangelii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

Visual Library

CAPVT QVINTUM.

De discrimine Legis & Evangelii.

Orditur more suo Amesius à calumnia, quæ eò fœdior hîc est, quod hanc ipsam *Calumniæ* notam Bellarmino inurere planè sycophantice conatur. Sic enim ait: *Fundamenta quædam iacturus Bell. doctrinæ Pontificiæ de iustitia operum, quam actualem appellat, non minùs calumniosè quàm insidiosè disserit, primò de Lege, Evangelio, libertate Christiana, & operum necessitate, de quibus tamen quia nullum controversiæ statum rectè formavit, non possumus nos aliter disputare, quàm animadversiones nostras apponendo iis quæ ab ipso proferuntur, & sunt alicuius momenti.* Quàm splendide suos *Tyrones* hîc fallat Amesius abundè constabit, si genuinam Bellarminianæ Tractationis seriem hîc pertexamus, quam ipse fraudulenter intervertit in multis, quæ nempe *enervare* per puram omissionem opportuniùs se posse credidit.

§. 1.

Quòd Hæretici huius temporis negent bonorum operum necessitatem.

Multi ipsorum aliud loquuntur, aliud sentiunt. Sunt enim qui clament, injuriam Lutheranis fieri, cùm dicuntur opera bona, tanquam ad salutem necessaria, contemnere, ita Conf. Aug. art. 20. queritur. Ita Melanchthon, Brentius, Calvinus, imò & ipse Lutherus in lib. de visit. Saxon. docent opera bona esse facienda: & aliquo modo indicant esse necessaria, cùm affirment, veram fidem non esse, quæ non parit bona opera, & quæ Charitatem comitem non habet. Quicquid verò sit de modis loquen-

loquendi, si excutiantur scripta & dicta Lutheri pleraque, itémque eorum principia, videntur omnino existimare, posse hominem salvari, etiamsi nulla bona opera faciat, nec mandata divina custodiat. Quod probatur 1. è dictis Lutheri eorum Patriarchæ, in lib. de libert. Christiana, Et in Serm. sic DEVS dilexit mundum &c. Et de captiv. Babyl. cap. de Bapt. Item in Comment. ad c. 2. ad Gal. Item in Serm. de Missa privata & alibi passim, ubi ita suam mentem explicuit, ut vix excusationi sit locus. Probatur 2. ex illo communi eorum dogmate, quòd omnia justorum opera sint ex natura suâ peccata mortalia, ut patet ex Luthero in Assert. art. 31. 33. & 36. ex Calvin. l. 3. Inst. cap. 12. & c. 14. §. 9. Nam si *bona opera sunt peccata mortalia*, & tamen *propter fidem non imputantur*; certè poterunt etiam mala opera propter Fidem non imputari, ac per hoc non nocere: neque erit causa cur vitentur. Atque hoc est quod dicit Luther. de capt. Babyl. *omnia peccata in momento à Fide absorberi.* Nec evadent dicendo, *mala opera non posse cum Fide consistere, quia qui habet propositum peccandi, non potest concipere fiduciam remissionis peccatorum*, & ideò *fides vera semper est cum Caritate coniuncta:* Contrà est, quia si hoc esset verum, non possent etiam opera bona cum Fide consistere: sunt hæc enim (juxta ipsos) revera peccata mortalia, & tantùm nomine tenus & secundùm quid bona. Quomodo ergo possunt esse necessaria? Probatur 3. ex discrimine Legis & Evangelii. Nam ex doctrina eorum communi hoc interest inter Legem & Evangelium, quòd Lex proponit justitiam & salutem cùm conditione Legis implendæ, Evangelium proponit justitiam & salutem sine ulla conditione, sed absolutè, aut cum sola conditione Fidei. Et hinc deducunt alterum discrimen, quòd Lex terreat, Evangelium conso-

consoletur. Ita Lutherus passim. At si Evangelium nullam requirit conditionem obedientiæ, sed est sola Fide contenta, certè qui nihil boni faciet, consentaneè ad Evangelium vivet. Quòd si dicas, Evangelium non requirit conditionem operum; Fides tamen requirit, non enim erit Fidē nisi pariat bona opera; hinc sequetur aut Fidem non esse conformem Evangelio, aut hoc saltem mediatè requirere conditionem operum. Quomodo enim Fides, si requirit opera, non erit potiùs ex Lege, quàm ex Evangelio? aut si Evangelium requirit Fidem & hæc requirit opera, nónne etiam consequenter Evangelium requiret opera? Quare vel inane est discrimen, quod frequentissimè tradunt inter Legem & Evangelium; vel coguntur dicere, absolutè nulla bona opera necessaria esse ad salutem; & consolationem magnam ex Evangelio percipere ac justificari salvarique eos, qui voluntariè in sceleribus perseverant.

Probatur idem 4. ex libertate Christiana, quæ juxta ipsos consistit in hoc, quòd homo justus sit liber à debito Legis implendæ coram DEO, ac per hoc omnia opera jam sunt indifferentia. Quod necessariò colligitur ex alio principio, quo docent, Legis impletionem esse etiam justis penitùs impossibilem. Nam si Lex impossibilis est, nisi tollatur debitum eius implendæ, omnes damnabit. Ne ergo justi damnentur, ab eius jugo & debito liberantur. Ita docent Luther. l. de libert. Christ. & in Epist. ad Gal. in Serm. de Mose: Calvinus l. 3. Inst. c. 19. § 2. 4. & 7. Quid ad hæc omnia Amesius? Silet. At nunquid hîc rectè formatus est status controversiæ? nónne argumenta Bellarmini tam robusta, ut ne extremo digito attrectare sit ausus Amesius? Si quid in iis omnibus calumniæ, cur non vindicavit? cur silentio suo approbavit & confirmavit?

§. 2.

§. 2.

Refutatur falsum discrimen Legis & Evangelii.

Vt probetur, in Evangelio contineri etiam doctrinam Operum & Leges varias, eiúsque promissiones requirere conditionem Legis implendæ, prænotandum est, duobus modis sumi Evangelium, 1. pro doctrina, quam Christus & Apostoli prædicârunt; & in N. T. libris continetur. 2. pro Gratia N. T. quæ & Lex *scripta in corde, & Spiritus vivificans* & lex Fidei dici solet, quamvis nomen *Evangelii* non videatur in Scripturis usquam accipi nisi priori modo, i. e. pro Doctrina. Amesius 1. queritur *Bellarminum confudisse hic omnia, eò quòd nullam habuerit rationem limitationis eius, quæ iuxta Apost. Rom. 1. 17. dicit ordinem ad Iustificationem.* Sed hoc voluntariè fingitur, nec fundatur nisi in illo Commento de Iustificatione imputativa per solam fidem specialis misericordiæ suprà excussam. 2. ait *multipliciter peccare in prima illa acceptione Evangelii* pro doctrina scil. Christi & Apostolorum. *Primò quòd in sua descriptione tantum faciat mentionem authorum, & librorum quibus Evangelium continetur, non vero descripserit per subiectum, uti facit Scriptura, cùm vocat* Evangelium filii DEI, Christi, regni salutis & gratiæ, *vel per effecta & fructus, quorum respectu dicitur*, Evangelium salutis, vitæ, pacis & gloriæ. Resp. Hæc omnia dici verè posse, nemo nostrûm negat: sed cur ad præsentem disputationem necessariò dici debuit? Secundò ait. *Malè restringi doctrinam Evangelii ad doctrinam Christi & Apostolorum & libros N. T. cùm eadem doctrina quoad essentiam fuerit ab initio prædicata, uti testatur Paulus* Gal. 3. 8. Resp. Inanis & hæc est querela. Satis constat inter omnes in toto ferè V. T. aut figurari obscurè, aut promitti ea, quæ in N. T. per Evangelium Christi exhibentur. 3. ait. *In secundo sensu Scholasticos omnes uno spiritu à*

Bell.

Bell. erroris argui & refutari, cùm omnes Evangelium appellent Legem novam, evangelicam. Sed hæc est Veritas Puritanica. Anne ideo erroris arguit, qui rem ipsam probat & modum quoque loquendi non improbat, etsi dicat, non videri in eâ significatione accipi nomen Evangelii? Quod addit, *absurdè restringi Scholl. & Bell. gratiam N.T. ad dona DEI nobis inhærentia, cùm propriè & passim significet gratuitam DEI misericordiam*; absurda calumnia est, fundata in hæresi de iustitia imputativa. Sine dubio omnes Catholici fatemur, dona vocationis, iustificationis & glorificationis supponere & fundari in æterna & interna DEI misericordia gratuita. Omnia ergo Amesii effugia nihil ad rem faciunt.

Asserimus itaque rectissimè contra Lutero-Calvinicos, In Evangelio contineri Leges proprié dictas, comminationes, & promissiones cum conditione obedientiæ, non minùs ac in V. Lege. De Legibus patet ex c. 5. Matt. ubi CHRISTVS Dn. confirmat, explicat & perficit Legem Mosis de homicidio, adulterio &c. De terroribus & comminationibus, patet ex eodem sermone Christi, item ex Matt. 22, 23. 25 Marc. 9. Luc 12. De conditione Obedientiæ in promissionibus æquè manifestum est. Tum ex eod. cap. 5. Matt. *Nisi abundaverit iustitia vestra &c.* Tum ex Matt. 19 *Si vis ad vitam ingredi serva mandata.* &c. Amesius. *In libris hæc omnia contineri nulla causa est, cur magnoperè contendatis, quia neminem habent contra sentientem.* Deserunt in hoc puncto iuniores Puritani suos Patriarchas, Lutherum, Calvinum, Brenzium, quorum verba recitat Bell. si Amesio fides adhibenda sit. Verùm rem ipse præclarè conficit ita, ut cùm ob nimiam perspicuitatem SS. Script. testimoniorum negare non posset in N. T. Leges, comminationes, & promissiones conditionatas contineri: beneficio tamen almæ Quodliberticæ quod verbis dat.

dat, reipsa tolli. Ait ergo. *Quamvis in N.T. quædam præscribantur, tamen non tam ut opera, quàm ut media gratiæ à Christo instituta, præscribuntur.* Futilis Glossa! Nunquid etiam in Lege Naturæ & Mosaicâ, opera præscribebantur ut media gratiæ obtinendæ, retinendæ, recuperandæ? Etsi enim carnalibus etiam benedictiones temporales fuerint propositæ, ut iis primò illicerentur ad observantiam mandatorum qualemcunque exteriorem: negari tamen nec debet nec potest, omnem legum divinarum obligationem in quocunque statu intentam principaliter fuisse ut medium acquirendæ, retinendæ, recuperandæ Gratiæ & amicitiæ divinæ. Vnde 2. par est ratio etiam quoad *Comminationes & terrores* in quocunque statu & Lege, sive Naturæ, sive Scripta, sive Evangelica; adeóque vana est evasio Amesii hîc, quâ ait: *Illas non magis esse partes Evangelii, quàm pars est Medicinæ, quod medicus indicet mortem secuturam ex medelæ neglectu.* 3 Quoad *promissiones sub conditione obedientiæ* frustra *distinguit* in hac quatenus *est causa iuris quod habemus ad rem promissam*, & quatenus est *adiunctum seu effectus rei promissæ vel donationis eius*; priori modo ait illas *esse proprias Legis, posteriori modo locum habere illas in regno gratiæ, ubi meritis nostris nullus relinquitur locus.* Vanitas huius distinctionis apparebit infrà, cum monstrabitur, meritum nostrum æquè ac Christi omnino habere locum in regno gratiæ.

§. 3.

Asseritur verum discrimen Legis & Evangelii.

Illud primò interest inter Legem & Evangelium, quod inter doctrinam inchoatam & perfectam. Continetur enim Evangelium in Lege, ut arbor in semine, ut ait S. Thomas 1. 2. qu. 107. & S. August. l. 6. de Civit. DEI. c. 26. ait

c. 26. ait *Test. vetus esse occultationem Novi, & hoc esse revelationem Veteris.* Amesius. *Hæc non est differentia inter Legem factorum & promissionem seu Evangelium.* Resp. Esto! sed est tamen differentia inter Doctrinã V. & N. Test. quod hîc suscepit probandum Bell. quod dum ex Alex. Alense impugnare satagit Amesius, illis ipsis confirmat. Sanè inficiari non potuit, contineri in utroque Testamento Mysteria, Promissiones & Præcepta, quibus Fides, Spes, Charitas respondent, ut luculenter monstrat Bell.

Alterum discrimen, quòd Lex per Mosen data est, qui Legislator tantùm fuit: Evangelium per Christum, qui non solùm Legislator, sed etiam Redemptor. Próinde Lex venit sola in doctrina sola: Evangelium non solùm sed cum gratia. Itaque qui Legem per Mosen acceperunt, doctrinam tantùm acceperunt, ut instructi per Legem inter virtutes & vitia discernerent: qui verò per Christum Evangelium acceperunt, præter doctrinam etiam gratiam acceperunt. ut non modò illa discernerent, sed etiam ut iustitiam diligerent, & odio haberent iniquitatẽ. Amesius. *Hoc unum discrimen esse non negamus; sed neque præcipuum est, sicut apparet(* Puritanis per conspicilia Quodlibetica legentibus Apostolum) *Rom.* 10.5. *Gal.* 3. 11. 12. *neque rectè à Bell. explicatur: nec denique adversus nostram causam facit quicquam.* Verùm cur nihil horum vel apparenter probat Amesius? Nimirum satis est huic homini dixisse, *& monuisse, etiam idem de reliquis differentiis, quas ex his duabus derivat Bell.* Ita *enervatur* scilicet!

Tertium discrimen est, quòd Lex Mosis uni tantùm genti, Lex Christi omnibus data fuit. Quartum, quòd Lex umbram & figuras rerum futurarum magna ex parte complectitur; Evangelium ipsum corpus & veritatem exhibet. Quintum, quòd Lex Mosis adveniente Christi lege mutanda erat; Christi autem legi nulla alia succedere debet. Sextum, quòd Lex Mosis ostenderit morbum & ad quærendum

rendum Medicum excitavit; lex autem Christi vim habet iustificandi, ita ut cum doctrina detur etiam gratia Fidei & Charitatis, adeóque noster *Legislator* simul cum lege *dedit benedictionem, ut eamus de virtute in virtutem* Ps. 83. Septimum, quod illa sit Timoris & Servitutis; hæc Amoris & Libertatis. Quod illa gravis *& importabilis*, hæc *iugum suave & onus leve sit*. Tria hæc postrema discrimina oriuntur ex secundo, tria reliqua ex primo. Est verò circa secundum Discrimen præcipuè observandum, quòd usque adeò operum necessitatem ab Evangelio non removeat, ut eam potiùs ad Evangelium maximè pertinere demonstret. Quorsum enim cum Evangelio gratiam bene operandi & Legis ipsius implendæ Christus coniunxit, nisi ut quod per literam legis Evangelicæ discimus esse faciendum, id per Spiritum & gratiam impleamus? Amesius hæc omnino vel tacitè approbavit, vel per puram omissionem, de more *servavit*.

§. 4.

In quo consistat Christiana libertas?

Adversarii in eo ponunt, ut nulli legi subiecti sint in conscientia & coram DEO, & Christum habeant non pro Legislatore, sed pro Redemptore. Nos autem cum Conc. Trid. Sess. VI. cap. 19, & 20. & 21. docemus Christianos & iustificatos non esse liberos ab obligatione præceptorum DEI & Ecclesiæ, & eam quam Hæretici prædicant, non esse Christianam sed profanam libertatem, & verius peccati ac diaboli voluntariam servitutem. Amesius. *Tam atrox est ista licentia calumniandi, ut auctor eius in testimonio nullam rationem habuisse videatur legis & conscientiæ suæ coram DEO. Nos enim agnoscimus, omnes Christianos subiectos esse regulæ ac directioni, imperio ac obligationi legis moralis & omnis mandati divini officium nobis aliquod imponentis; sed verè*

verè fideles liberos nihilominus esse credimus à Iustificatione per legem quærenda à condemnatione eius exspectanda, ab exactionis eius rigore & terrore: & hæc libertas illa est, quam Pontificii, ex iustitiæ suæ præsumptione & intolerabili gratiæ contemptu, recusant oblatam. Resp. Nulla hîc Bellarmini, sed Amesii calumnia reflexa est atrocissima, non tam in Bell. quàm omnes Catholicos. Itaque 1. Vel Amesius loquitur de se & pauculis sibi adhærentibus, & sic deserit Lutherum & Calvinum, (quorum verba locis suprà assignatis à Bell. recitata, sunt solis radio scripta:) vel calumniatur Bellarmino apertissimè, tanquam falsò tribuentem Luthero & Calvino eorúmque discipulis, quod ipsi conceptis verbis docuere. *Sola Fides necessaria est*, ait Luther, *cætera* OMNIA *liberrima, neque præcepta amplius neque prohibita &c.* Similia habet Calvin. l. c. Anne etiam ista, suo more, interpretari audeat Quodlibetica effrons? At quis tam fungus, ut falsimoniam non palpet & calumniam? His ergo commentis & calumniis explosis, vera Libertas Christiana ex Evang. & Apostolicis literis, tribus in rebus sita est; in libertate à peccato, & morte, à iugo Legis naturalis atque moralis, quâ fit ut Lex nobis non dominetur tanq. servis imminens flagello, sed ut imperet liberis, non adimendo Legi vim obligandi, sed addendo hominibus Charitatem illam libenter implendi, iuxta illud Apostoli: *non estis sub Lege, sed sub Gratia: Iusto non est lex posita &c. Sub Lege* enim dicitur esse, qui à Lege agitur ut servus; in lege est, qui secundùm legem agit ut liber. Neque his habuit quæ opponeret Amesius.

CAPVT SEXTVM.

De necessitate Operum ad salutem.

Adver-